

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษาศาสนาบัณฑิตศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนวิชาดนตรีในระดับอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง คือ แหล่งข้อมูลเอกสารและแหล่งข้อมูลภาคสนาม

- 1) แหล่งข้อมูลเอกสาร ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) แหล่งข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีและฝ่ายทะเบียนของแต่ละสถาบัน เพื่อสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนนักศึกษาวิชาเอกดนตรีหรือโปรแกรมวิชาดนตรีในแต่ละปี เพื่อทราบจำนวนประชากรและนำมาคำนวณตามตารางของเฮนเดล เพื่อกำหนดกลุ่มตัวอย่าง
- 3) แหล่งข้อมูลระบบออนไลน์ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 สร้างเครื่องมือวิจัย โดยจัดทำแบบสอบถาม 1 ชุด จำนวน 2 ตอน รวมทั้งหมด 50 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลพื้นฐานทางด้านครอบครัว จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาดนตรีระดับอุดมศึกษา จำนวน 42 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

ก) ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก แบ่งออกเป็น 6 ด้าน รวม 32 ข้อดังนี้

- 1) คุณลักษณะของสถาบันและที่ตั้ง จำนวน 8 ข้อ
- 2) โอกาส/ความก้าวหน้าอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาทางด้านดนตรี จำนวน 6 ข้อ
- 3) บิดามารดา/สมาชิกในครอบครัว จำนวน 3 ข้อ
- 4) กลุ่มเพื่อนและรุ่นพี่ที่ศึกษาทางด้านดนตรี จำนวน 5 ข้อ

5) ครูสอนดนตรี จำนวน 5 ข้อ

6) นักดนตรีอาชีพและสื่อที่เกี่ยวข้องกับสาขาดนตรีจำนวน 5 ข้อ

ข) ด้านเจตคติและความคาดหวัง รวม 10 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 หาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของประเด็นข้อคำถามและผู้วิจัยได้ปรับปรุงข้อคำถามบางข้อตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผลของค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66 – 1.0 หมายถึง ข้อคำถามทุกข้อมีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาสามารถนำไปเป็นเครื่องมือสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ได้

หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือจากวิธีการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค(α -Cronbach) โดยทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาดุริยางคศิลป์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 39 คน สรุปค่าความเชื่อมั่นใน 2 ด้าน คือ

ก. ค่าความเชื่อมั่นด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกได้ค่าความเชื่อมั่น(α) เท่ากับ .89

ข. ค่าความเชื่อมั่นด้านเจตคติและความคาดหวังได้ค่าความเชื่อมั่น(α) เท่ากับ .92

จากตารางความหมายของตัวเลขค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้และเป็นที่ยอมรับซึ่งโคเฮน(Cohen R.J.) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Psychological Testing and Assessment ค่าความเชื่อมั่นมีค่าตั้งแต่ .64 - .92 จึงสรุปได้ว่าผลของความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของงานวิจัยในครั้งนี้อยู่ในระดับสูง(อ้างใน เกียรติสุดา ศรีสุข, 2549: 135) สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง นักศึกษามหาวิทยาลัยพายัพจำนวน 92 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จำนวน 155 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายจำนวน 57 คน และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางจำนวน 79 คน รวมจำนวน 383 คน

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำแบบสอบถามจำนวน 383 ชุดจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเฮลเดลที่ระดับความเชื่อมั่น 95%(อ้างใน เกียรติสุดา ศรีสุข, 2549: 93) จากนั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำมาจัดกลุ่มสรุปบรรยายเป็นความเรียง

1. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลพื้นฐานทางด้านครอบครัว

จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ พบว่า นักศึกษาเป็นผู้ชาย จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 77.8 และเป็นผู้หญิง จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2

จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประเภทโรงเรียน ที่จบการศึกษา พบว่า จบการศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 289 คนคิดเป็นร้อยละ 75.5 จบจากโรงเรียนเอกชนจำนวน 94 คนคิดเป็นร้อยละ 24.5

จำนวนร้อยละของสาขาวิชา/เอก/โปรแกรมนักศึกษาที่กำลังศึกษา(จำแนกตาม ผู้ตอบแบบสอบถาม) พบว่า นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่สาขาวิชาดุริยางค์สากล(ศศ.บ.) มากที่สุด คือ จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงไป คือ สาขาวิชาเอกดนตรี จำนวน 115 คน คิดเป็น ร้อยละ 30 สาขาวิชาดนตรีศึกษา(ค.บ.) จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และ น้อยที่สุด คือ เครื่องดนตรีเอก ได้แก่ เปียโน กีตาร์คลาสสิก เครื่องทองเหลือง เครื่องลมไม้ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1

จำนวนร้อยละของจำนวนเงินที่นักศึกษาได้รับในแต่ละวัน พบว่า จำนวนเงิน ที่นักศึกษาได้รับในแต่ละวันมากที่สุด คือ 100 -150 บาท จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 รองลงไป คือ ต่ำกว่า 100 บาท จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 ได้รับ 200 บาทขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 อื่นๆ จำนวนไม่แน่นอนในแต่ละวัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และน้อยที่สุด คือ ได้รับ 151 – 200 บาท จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

ทางด้านสถานภาพทางด้านครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า อยู่กับบิดาและ มารดามากที่สุดจำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 70.5 รองลงไป คือ บิดามารดาหย่าร้างกัน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9

ทางด้านการศึกษาสูงสุดของบิดา พบว่า อยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงไป คือ ระดับปริญญาตรีจำนวน 83 คนคิดเป็น ร้อยละ 21.7 และน้อยที่สุด คือ อื่นๆ ซึ่งได้แก่เรียน ก.ศ.น. จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1

ทางด้านการศึกษาสูงสุดของมารดา พบว่า อยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงไป คือ ระดับปริญญาตรีจำนวน 73 คนคิดเป็น ร้อยละ 19.1และน้อยที่สุด คือ อื่นๆ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ทางด้านอาชีพของบิดา พบว่า ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุดจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 รองลงไป คือ ประกอบอาชีพข้าราชการจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และน้อยที่สุด คือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6

ทางด้านอาชีพของมารดา พบว่า ประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุดจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงไป คือ ประกอบอาชีพค้าขายจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 และน้อยที่สุด คือ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ทางด้านรายได้บิดามารดาของนักศึกษาเฉลี่ยต่อเดือนพบว่า มีรายได้ 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงไป คือ มีรายได้มากกว่า 30,000 บาทต่อเดือน จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 และน้อยที่สุด มีรายได้ 20,001 – 25,000 ต่อเดือน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาดนตรี ระดับอุดมศึกษา

ก) ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก

1) ข้อมูลทางด้านคุณลักษณะของสถาบันและที่ตั้งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อโดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถาบันมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .97 รองลงไป คือ สถาบันมีความพร้อมทางด้านบุคลากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .95 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถาบันอยู่ใกล้ภูมิภาคนาของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.28

2) ข้อมูลทางด้านโอกาส/ความก้าวหน้าอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาทางด้านดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ งานดนตรีเป็นอาชีพที่มีเกียรติและทำหายความสามารถมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .95 รองลงไป คือ บุคลากรทางด้านดนตรีเป็นที่ต้องการของสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .94 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ งานดนตรีสามารถสร้างฐานะทางการเงินให้มั่นคงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .82

3) ข้อมูลทางด้านบิดามารดา/สมาชิกในครอบครัวส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครอบครัวสนับสนุนให้นักศึกษาเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาทางดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.13 รองลงไป คือ ครอบครัวของนักศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อทางด้านดนตรีมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.26 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัวของนักศึกษามีความสามารถทางดนตรีหรือประกอบธุรกิจทางดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.34

4) ข้อมูลทางด้านกลุ่มเพื่อนและรุ่นพี่ที่ศึกษาทางด้านดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักศึกษามีเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จทางอาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.06 รองลงไป คือ นักศึกษามีโอกาสชมการแสดงดนตรีของรุ่นพี่ที่ศึกษาดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .98 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รุ่นพี่ที่ศึกษาวิชาชีพดนตรีแนะนำหรือพูดคุยถึงการศึกษาต่อในสายวิชาชีพทางดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01

5) ข้อมูลทางด้านครูสอนดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูสอนดนตรีให้คำแนะนำในการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาทางดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.03 รองลงไป คือ ครูสอนดนตรีเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาทางดนตรีของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูแนะแนวให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาทางดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.91

6) ข้อมูลทางด้านนักดนตรีอาชีพและสื่อที่เกี่ยวข้องกับสาขาดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือนักศึกษาได้รับแรงบันดาลใจจากนักดนตรีอาชีพที่ชื่นชอบหรือนักดนตรีอาชีพที่สามารถสร้างงานและสร้างอนาคตจากงานที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรี นักศึกษาจึงอยากเรียนดนตรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.11 รองลงไป คือ นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารจากรายการที่จัดแสดงผลงานทางด้านดนตรีเช่น สื่อจากโทรทัศน์หรือทางอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.05 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ นักศึกษามีโอกาสได้พูดคุยหรือ

ร่วมงานกับนักดนตรีอาชีพที่ชื่นชอบจึงเป็นแรงจูงใจ ในการศึกษาทางด้านดนตรีมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.18

ข) ด้านเจตคติและความคาดหวัง

เจตคติต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันทางดนตรีของนักศึกษา ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การตัดสินใจศึกษาทางดนตรีทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ .97 รองลงไป คือ นักศึกษามีความต้องการที่จะประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้อง ทางด้านดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.01 ข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ นักศึกษาสนใจเลือกศึกษาดนตรีเพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่เรียนง่ายมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.10

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนดนตรี ในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน" มีประเด็น ที่น่าสนใจดังนี้

ก. ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอก

1) คุณลักษณะของสถาบันและที่ตั้งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วศิน ศรียามัย(2550) ปัจจัยที่ส่งผลทางด้านตำแหน่งและคุณลักษณะของสถาบัน ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาดนตรีระดับอุดมศึกษา:กรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่ภาคใต้ พบว่า ภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เมื่อ พิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถามพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป แสดงให้เห็นว่าความมีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือทางวิชาการและเป็นที่ยอมรับ เป็นแรงจูงใจต่อผลการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ซึ่งมีความสอดคล้องกับทวีศิลป์ สารเสน (2543:137) ที่กล่าวว่า "ความมีชื่อเสียง ความพร้อมทางด้านบุคลากรและการมีสาขาวิชาที่ หลากของสถาบันการศึกษา จึงเป็นองค์ประกอบที่จะส่งเสริมในด้านการศึกษาโดยมีความมั่นใจว่า

จะเกิดความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ มีทักษะ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปประกอบอาชีพในอนาคตตามที่ตั้งใจและมุ่งหวังไว้”

2) ด้านโอกาส/ความก้าวหน้าอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาทางด้านดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถามพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วิชาดนตรีเป็นอาชีพที่มีเกียรติและท้าทายความสามารถแสดงให้เห็นว่าการเลือกศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาส่วนใหญ่ เมื่อเทียบจากผลการวิจัยข้างต้นนี้ มีการตั้งเป้าเพื่อที่จะให้บรรลุผลสำเร็จจากการศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษาเพื่อที่จะนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพที่สร้างอนาคต/ความมั่นคงให้แก่ตัวเอง โดยนักศึกษาดนตรีนั้นไม่ได้คำนึงถึงภาพลักษณ์ของวิชาชีพทางวิชาดนตรีซึ่งแต่ก่อนนั้น วิชาดนตรี/อาชีพดนตรีถูกมองว่าเป็นอาชีพ เดินกินรำกึน ไม่มีความมั่นคงแน่นอนและยังไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม แต่จากผลการวิจัยข้างต้น พบว่า การศึกษาในวิชาทางด้านดนตรีเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและท้าทายความสามารถ ซึ่งมีความสอดคล้องกับ มาสโลว์ Abraham H. Maslow, 1943 (อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงส์, 2547: 172) ที่กล่าวไว้ว่า “ความต้องการทางด้านสังคมเป็นความต้องการการยอมรับในกลุ่มสังคม การได้รับความเคารพ ความเชื่อมั่นจากสมาชิกในสังคม”

3) ด้านบิดามารดา/สมาชิกในครอบครัวส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์รัฐ ชุ่มเชื้อ(2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาทางดนตรี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” แม้ว่าระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันยัง พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลในระดับปานกลางคืออิทธิพลจากผู้ปกครองหรือสมาชิกในครอบครัว เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครอบครัวสนับสนุนให้นักศึกษาเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาและข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ด้านผู้ปกครองหรือบุคคลในครอบครัวของนักศึกษามีความสามารถทางดนตรีหรือประกอบธุรกิจทางดนตรีมีผลต่อการตัดสินใจอาจเป็นเพราะว่า ด้านบิดามารดา/สมาชิกในครอบครัวส่วนมากน่าจะเป็นการสนับสนุนในด้านอื่นๆ มากกว่า เช่น ทุนทรัพย์ทางการศึกษา การให้คำปรึกษาหรืออาจรวมไปถึงสนับสนุนความชอบของตัวนักศึกษาเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สุพานี สุฤษฏีวานิช (2552: 65) ที่กล่าวว่า “อิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อค่านิยมของบุคคล เช่น ค่านิยมของลูกที่มีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์กันสูงเพราะพ่อแม่ใกล้ชิดกับลูกอาจส่งผลให้พ่อแม่/สมาชิกในครอบครัวสนับสนุนให้ลูกทำตามสิ่งที่ถนัดหรือความชอบของลูก”

4) ด้านกลุ่มเพื่อนและรุ่นพี่ที่ศึกษาทางด้านดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เพื่อนหรือรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จทางอาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรี รองลงไป คือ นักศึกษามีโอกาสชมการแสดงดนตรีของรุ่นพี่ที่ศึกษาดนตรีและกลุ่มเพื่อนหรือรุ่นพี่ที่ศึกษาดนตรีเป็นตัวอย่างด้านความสามารถและมีผลงานทางดนตรี ซึ่งทั้งสามข้อ มีระดับความเป็นจริงอยู่ในระดับมากเหมือนกันทั้งหมด แสดงว่าการตัดสินใจเลือกศึกษาดนตรีของนักศึกษาเกิดจากแรงบันดาลใจที่ได้เรียนรู้ได้พบเห็นตัวอย่างทางด้านดนตรีอย่างใกล้ชิด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ อนันต์ บินรามัน(2552: 7) ที่กล่าวว่า “ค่านิยม หมายถึงความรู้สึกซึ่งประกอบไปด้วยความนิยมชมชอบ พอใจ ยกย่อง บูชา ต้องการ และการตีค่าสิ่งต่างๆ โดยพิจารณาคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งนั้นในเชิง จิตวิทยาสังคม จริยศาสตร์ ศาสนาและสุนทรียศาสตร์ เมื่อบุคคลพิจารณาตัดสินใจแล้วบุคคลจะยึดถือตามคุณลักษณะนั้นต่อไป เช่นเมื่อบุคคลมีค่านิยมสูงในสิ่งใดก็จะแสดงออกในการยอมรับยึดถือสิ่งนั้นอยู่ในอันดับสูง แต่ถ้าบุคคลใดมีค่านิยมในสิ่งใดน้อยก็จะแสดงออกในการยอมรับนับถือในสิ่งนั้นในอันดับต่ำและค่านิยมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดแบบฉบับบุคลิกภาพหรือลักษณะของการประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสังคม และจะส่งผลต่อคุณภาพของสังคมที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่และอีกประการหนึ่งแรงจูงใจเป็นความต้องการที่มีผลมาจากด้านชีววิทยาของมนุษย์ในการที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นความต้องการของบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยที่แรงจูงใจมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการตัดสินใจของบุคคล” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัฒน์รัฐ ชุ่มเชื้อ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาในระดับเตรียมอุดมศึกษาทางดนตรีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในระดับมาก ได้แก่ อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน รุ่นพี่และการรับรู้ข้อมูลทางด้านดนตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 ดังนั้นการตัดสินใจศึกษาทางด้านดนตรีตามกลุ่มเพื่อนและรุ่นพี่ที่ศึกษาดนตรีจึงมีผลต่อการตัดสินใจอย่างมาก

5) ด้านครูสอนดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ครูสอนดนตรีให้คำแนะนำในการศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาทางดนตรี รองลงไป คือ ครูสอนดนตรีเป็นแบบอย่างและเป็นแรงบันดาลใจ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อในสถาบันอุดมศึกษาทางดนตรี อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนดนตรีมีบทบาทที่เด่นชัดและใกล้ชิดกับผู้เรียนเนื่องด้วยกิจกรรมที่ทำร่วมกันและครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะ ถ่ายทอดให้ความรู้ทางด้านดนตรีโดยตรง ผู้เรียนจึงได้เห็นบทบาทความสามารถทางดนตรีที่ชัดเจนของครูผู้สอน และการร่วมทำกิจกรรมทางด้านดนตรีจึงเปรียบเสมือนสิ่งเร้าที่ทำให้ผู้เรียน

สนใจและรับรู้ความถนัดของตนเองจนกระทั่งตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสิ่งที่ตนถนัด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สุพานี สุฤษฏีวานิช(2552: 65) ที่กล่าวว่า “อิทธิพลของโรงเรียน ครูเป็นบุคคลที่สำคัญที่เป็นผู้ปลูกฝังและสนับสนุนให้นักเรียนยึดค่านิยมอันเป็นที่ยอมรับในสังคม โดยปกตินักเรียนมีแนวโน้มที่จะเลียนแบบครูอยู่แล้ว ครูมีความสัมพันธ์ ที่ดีกับนักเรียนทำตัวให้นักเรียนนับถือ” ดังนั้นค่านิยมดังกล่าวจึงเป็นองค์ประกอบที่มาจากแรงจูงใจโดยมาจากพฤติกรรมทางด้านการยอมรับค่านิยม ความชอบในค่านิยมและความเชื่อมั่น เมื่อมีแบบอย่างที่ดีจากครู ดนตรีสู่ลูกศิษย์ค่านิยมและความชื่นชมทางด้านดนตรีจึงเป็นพื้นฐานในการเกิดทัศนคติและแรงจูงใจจนนำไปสู่การตัดสินใจเรียนวิชาทางด้านดนตรี

ทางด้านครูแนะแนวให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาต่อ ในสถาบันอุดมศึกษาทางดนตรี พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจน้อยสุด อาจเป็นเพราะครูแนะแนว อาจไม่มีความสามารถทางด้านดนตรีเป็นที่ประจักษ์ ดังนั้นจึงมีผลต่อการตัดสินใจศึกษาทางด้านดนตรีน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วศิณ ศรียาภักย์(2550) ที่ทำงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในสาขาดนตรีระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคใต้” พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจจากครูแนะแนว มีค่าเฉลี่ยน้อย

6) ด้านนักดนตรีอาชีพและสื่อที่เกี่ยวข้องกับสาขาดนตรีส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ นักศึกษาได้รับแรงบันดาลใจจากนักดนตรีอาชีพที่ชื่นชอบหรือนักดนตรีอาชีพที่สามารถสร้างงานและสร้างอนาคตจากงานที่เกี่ยวข้องทางด้านดนตรี รองลงไป คือ ได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการตัดสินใจเลือกเรียนสาขาวิชาดนตรีและมีโอกาสได้เข้าชมการแสดงดนตรีของนักศึกษาที่ศึกษาทางด้านดนตรีหรือครูดนตรีที่มีชื่อเสียงจึงสนใจอยากศึกษาทางดนตรี ซึ่งศิลปิน/ผลงานดนตรี/ข่าวสารดนตรีต่างๆ ถือเป็นแบบอย่างและเป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความสามารถทางดนตรี โดยปัจจุบันมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นผ่านสื่อต่างๆ จึงส่งผลให้ยึดเป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจในการเลือกศึกษาต่อทางด้านดนตรี ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์(2548: 242-265) กล่าวไว้ว่า “แหล่งข่าวสารรวมถึงผู้ให้ข่าวสารคือแหล่งที่ให้ความรู้และถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิด เช่นผู้ให้ข่าวสารเป็นผู้ที่น่านับถือเป็นผู้ที่น่ารักใคร่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญ จึงเกิดการถ่ายทอดความรู้สึกรหรืออารมณ์ด้วย ดังนั้นเมื่อมีแหล่งข่าวสารผู้ให้ข่าวสารต่อสาขาวิชาดนตรีมีความเชื่อมั่นน่านับถือ โดยผู้รับข่าวสารเห็นว่าเกิดประโยชน์และโอกาสที่ดีจึงตัดสินใจเลือกศึกษาทางด้านดนตรี”

ข. ด้านเจตคติและความคาดหวัง

เจตคติต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันทางดนตรีของนักศึกษา ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ โดยภาพรวมของข้อคำถามทั้งหมด พบว่า มีความเป็นจริง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของข้อคำถาม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การตัดสินใจศึกษาทางดนตรีทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยเมื่อนักศึกษาตัดสินใจเลือกศึกษา ทางด้านดนตรี นักศึกษาดนตรีมีความต้องการที่จะศึกษาในหลักสูตร ที่มีการเรียนรู้/กิจกรรม การเรียนการสอนดนตรีอย่างอิสระที่จะสามารถเปิดแนวความคิด จินตนาการและความคิด สร้างสรรค์จนก่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ หรือได้รับประสบการณ์ทางด้านศาสตร์ของดนตรี เพื่อที่จะ นำไปสร้างผลงาน แสดงความสามารถทางด้านดนตรี จนกระทั่งศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไปทาง วิชาชีพดนตรี ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ปรีชา อุปโยคิน (2550: 19) กล่าวถึงประโยชน์ของดนตรีว่า “ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของการคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์”

ด้านนักศึกษาสนใจเลือกศึกษาดนตรีเพราะเห็นว่าเป็นวิชาที่เรียนง่าย มีค่าเฉลี่ยระดับความเป็นจริงน้อยที่สุด เป็นเพราะว่าผู้ที่ตัดสินใจเลือกศึกษาต่อทางด้านดนตรี ตระหนักถึงข้อนี้อยู่แล้วว่าการศึกษาดนตรีไม่ใช่เป็นเรื่องง่าย เพราะจากประสบการณ์โดยตรงของ ผู้วิจัย พบว่า การเข้าศึกษาดนตรีในสถาบันอุดมศึกษาไม่ใช่เรื่องง่ายที่ใครๆ ก็สามารถเข้ามาเรียน ได้ ซึ่งก่อนที่สมัครมาเรียนหรือศึกษาดนตรีในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาต้องมีความชอบและ ความสามารถพื้นฐานทางด้านดนตรีมาก่อน เพื่อที่จะได้ผ่านการคัดเลือกหรือการทดสอบ ความสามารถทางด้านดนตรีในสถาบันอุดมศึกษานั้นๆ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการเรียนการสอน ทางด้านดนตรีต้องมีมาตรฐานในการสอบคัดเลือก เมื่อนักศึกษาผ่านการคัดเลือกและทดสอบ ความสามารถจนได้เข้าไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว นักศึกษาจำเป็นต้องเรียนวิชาดนตรี หลายด้านทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อที่จะสำเร็จการศึกษาทางวิชาชีพดนตรี ดนตรีจึงเป็น ศาสตร์ที่มีระบบมาตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ ดังเช่น นักปราชญ์ชื่อ พิธากอรัส ได้กล่าวถึงศาสตร์แห่ง ระบบการเกิดเสียงนี้ไว้(อนรรฆ จรรย์ยานนท์, 2546: 28-29) อีกประการหนึ่งกว่าจะผลิตผลงาน และงานแสดงดนตรีแต่ละชิ้นออกสู่สังคม ศิลปินต้องอยู่กับผลงานที่สร้างด้วยความสามารถจาก ประสบการณ์และการศึกษามานานจึงจะสามารถผลิตผลงานต่างๆ ออกสู่ผู้ชม/ผู้ฟังได้

ดังนั้นจากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่าการตัดสินใจเลือกศึกษา ทางด้านดนตรีไม่ใช่ด้วยเหตุผลว่าดนตรีเป็นวิชาที่เรียนง่าย

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษาศาสนาบ้านอุดมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

1. จากผลการวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกเมื่อเปรียบเทียบกับทุกข้อคำถามโดยรวม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านโอกาส/ความก้าวหน้าของอาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาทางด้านดนตรี ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในสาขาวิชาดนตรีสากลจึงควรให้ความสำคัญกับการรับรองผลเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้ว โดยมีการประชาสัมพันธ์แนะแนวเพื่อสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตร/ชื่อเสียงของสถาบันเป็นที่ยอมรับในกลุ่มของคนส่วนมาก และที่สำคัญ คือ มีอาชีพรองรับเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาทางด้านดนตรีจากสถาบันนั้นๆ

2. จากผลการวิจัยด้านเจตคติและความคาดหวัง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การตัดสินใจเลือกศึกษาทางด้านดนตรีทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จากข้อมูลข้างต้น สถาบันที่เปิดสอนสาขาวิชาดนตรีจึงควรให้ความสำคัญแก่ปัจจัยนี้ คือ จัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ทางด้านดนตรีให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกหลักสูตร เช่น จัดค่ายอบรมเกี่ยวกับการสร้างความคิดใหม่ๆ ในการสร้างผลงาน หรือจัดค่ายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ทางด้านดนตรีจากตัวผู้เรียนดนตรีเองหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ชมงานแสดง/ผลงานเกี่ยวกับดนตรีของศิลปิน ที่มีชื่อเสียงในปัจจุบันและอาจรวมไปถึงการจัดงานแสดงโชว์ผลงานทางด้านดนตรี/แสดงความสามารถของผู้เรียนดนตรี

3. สถาบันการศึกษาต่างๆ สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้ในการประชาสัมพันธ์แนะแนวทางการศึกษาต่อในสาขาวิชาดนตรี นำไปพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตลอดจนการบริหารจัดการด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการศึกษาในสาขาวิชาดนตรี เอกดนตรีไทยในเขตภาคเหนือตอนบน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้มาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาที่ได้จากนักศึกษาเอกดนตรีสากลในเขตภาคเหนือตอนบนเพื่อจะได้ผลที่ครอบคลุมและครบถ้วน

2. ควรทำการวิจัยกับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้ได้ผลที่ครอบคลุมในเขตพื้นที่การศึกษาภาคเหนือทั้งหมด

3. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีการศึกษาที่ 1- 4 เท่านั้น หากต้องการข้อมูลที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ควรทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่จบการศึกษาไปแล้ว นำมาเปรียบเทียบกับกลุ่มที่กำลังศึกษาอยู่ เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่เด่นชัดมากขึ้น

4. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ปกครองในการสนับสนุนให้บุตรหลานศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาดังกล่าว เพื่อนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการบริหารจัดการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

5. ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการอื่นๆ ประกอบด้วย เช่น การสัมภาษณ์ การให้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เจาะลึกมากขึ้น